

**T.** Ker so se takrat ustanovile mnoge slovanske države in državnice, ki so rasti jele po kerščanstvu in domačem slovstvu tako, da prej in poznej dolgo ni bilo tolike vzajemne delavnosti med Sloveni, kakor ravno v devetem veku. Tedaj na priliko so se prosteje jeli gibati Slovenci in bližnji Hrovatje (Ljudevit, Zdeslav), vsi že kristijani. Moravske Slované je vladal Mojmir (do l. 846), kateri je prvi osnoval si svobodno slovansko državo, katero je vterdil sinovec njegov Rastislav (ali Rastic, do l. 870), prav povzdignil pa jo je Rastislavov sinovec ali bratranec Svatopluk (ali Svetopolk, do l. 894). Rastislav je povabil k sebi na Velehrad solunska blagovestnika Cirila in Metoda, ktera sta že prej pridobila bulgarskega kneza Bogorisa (Boris, l. 861) za sv. vero, in na Velehradu se je bil dal poznej kerstiti tudi česki vojvoda Bořivoj (871). Poljsko državo si je postavil (l. 860) Ziemovit, sin Piastov, in rusko na vzhodu Rurik (l. 862). S Českega in iz Moravije je prišlo kerščanstvo na Poljsko (l. 966) pod Mečislavom, na Rusko pa iz Bulgarske s pisavo vred pod Vladimirom (l. 988).

**U.** To se je zgodilo sicer nekoliko pozneje, ali z ozirom na tiste Slované, ki so bivali v deželah našega sedanjega cesarstva, se sme deveto stoletje imenovati slovansko.

**T.** Pač res! Velika Moravija je bila tedaj središče slovanske vzajemnosti. Poleg Donave so stali Slovenci, in tu je krepko poganjalo že močno deblo, iz katerega bi se bila v kratkem razrasla mogočna lipa slovanska, ko bi je viharjev sile ne bile zdrobile!

## Šolsko blagó.

**Skerb za zdravje.** Človek mora skerbeti za svoje zdravje. Zdrav človek je vesel in lahko dela in spolnuje svoje dolžnosti. Pregovor pravi: »V zdravem telesu stanuje zdrava duša«. Da boš vedno zdrav in vesel, stori to le:

- 1) O pravem času hodi spat, in vstajaj kmali!
- 2) Bodi čeden!
- 3) Rad se sprehajaj zunaj na prostem zraku!
- 4) Vari se pri igri in delu, da zdravju kaj ne škoduješ!
- 5) Pred vsem se varuj, da ne piješ, kadar si vroč in spehan.
- 6) Vari se, da se ne prehladiš.
- 7) Bodi zmeren pri jedi in pijači!
- 8) Vari se, da ne boš v usta jemal škodljivih reči!

Posebna napaka pri naši mladosti je sedaj tudi ta, da prezgodaj začne piti ali kaditi tobak. Da tobak mladim ljudem zelo škoduje, se jim pozná že na obrazu. Pred 300 leti še naši ljudje niso poznali tobaka; sedaj pa se ž njim baha že fantalin, kteremu bi se bolje podal kos kruha v roki, kakor pa smodka v ustih.

**Uganjka zastavici** v zadnjem listu „Uč. Tovarša“:

Roza jelodvorska — jutranja zora.

## Dopisi in novice.

**Iz Štajerskega.** V nemškem Gradcu na Štajerskem je družba miloserčnih gospá, ki pomagajo ljudem, kateri bi imeli na kant priti; ta verla družba je že rešila 22. ubogih družin; denarjev je izdala do sedaj 236 gl. 14 kr. Nedavno bi tudi mogla prodana biti hiša nekemu postarnemu učitelju. Kdor vé, kako učitelj mora stiskati, da si kupi hišico, in koliko po navadi učitelji na stare dni dobivajo, — lahko pozná njegovo tugo, ko ima zgubiti koticék na stare dni. Hiša je bila že v tretje na prodaj; miloserčna družba to zvé, in reši učitelju hišo in dom.

**Iz Žalné.** Vem, da mi nihče ne bo očital, če tudi jaz enkrat spregovorim o tukajšnji šoli, která je bila vstanovljena to šolsko leto.

Z veliko radostjo povem, da prav marljivo hodijo v šolo ukaželjni otročiči, in se prav radi učé. Hodi jih v vsakdanje šole 156, gotovo lepo število za našo lokalijo, za kar smo pa hvaležni našemu blagemu prečastit. župniku M. V., kteremu je izreja domače mladosti res zelo pri srcu. Po več krajih se pritožujejo, da jim sv. Juri šolo sprazni, ali, hvala Bogu! pri nas ne čutimo tega, ker pri nas bodo otroci prvo sv. spoved in sveto obhajilo še le konec šolskega leta opravili, in bodo tedaj radi celo leto v šolo hodili. Tudi ti povem, ljubi „Tovarš“, da smo dobili prav pripraven prostor blizo šole za šolski vert, kterega so nam tudi preskerbeli prečastit. gosp. župnik. Nasadili smo vanj že preteklo pomlad čez 200 drevesic in divjakov, in cepili smo jih že čez 80; in res naš trud ni bil zastonj, ker smo že letos z velikim veseljem šolske otročiče opazovali, kako marljivo že domá po vertih divjake sadé in jih žlahtné. Z Bogom.

J. Žalinski.

**Iz Predoselj.** Tiče pismo do našega „Tovarša“ mnogim zelo dopada. Namenil sem se o sedanjem veselem pomladnem času nekaj povedati o tici senici. Senic je več verst; naj večja je pri nas velika senica ali jesenica. Nekaj manji so meniščiki ali plava senica, in tudi senica mlakarica; naj manjša od teh je pa gojzдна senica ali pogojzдна. Vse te senice potrebujejo drevesne dupljine za valjenje in spanje; dolgorepka pa si nareja svojo umetno gnjezdo prosto na drevesih in germih. Senice živé več ali manj celo leto v naših krajih; se združijo v jeseni in po zimi v trope, ter iščejo hrane povsod,